

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [pt](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

[portugalčina](#)

Swipe to change

Vykonávanie dôkazov

Portugalsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Úvodná poznámka: všeobecné predpisy týkajúce sa prípustných dôkazov, ich dôkaznej hodnoty, dôkazného bremena a formy predloženia dôkazov sú súčasťou ustanovení portugalského občianskeho zákonníka a občianskeho súdneho poriadku, ako sa uvádza ďalej. Odkazy na konsolidované znenie týchto dvoch právnych dokumentov v portugalčine sa uvádzajú na konci tohto prehľadu.

Podľa článku 342 portugalského občianskeho zákonníka

musí osoba, ktorá sa domáha určitého práva, spravidla preukázať skutočnosti, ktoré tvoria toto právo, protivník musí preukázať skutočnosti, ktoré tomuto právu bránia, menia ho alebo spôsobujú jeho zánik, v prípade pochybností je potrebné považovať skutočnosti za konštitutívne.

V prípade negatívnej určovacej žaloby [článok 10 ods. 3 písm. a) portugalského občianskeho súdneho poriadku a článok 343 portugalského občianskeho zákonníka], pri ktorej navrhovateľ nežiada o rozsudok proti druhej strane, ale iba chce, aby súd stanovil neexistenciu práva alebo skutočnosti, je na odporcovi, aby dokázal existenciu prvkov tvoriacich dané právo.

V prípade návrhov, ktoré sa musia podať do určitej lehoty od dátumu, ku ktorému sa navrhovateľ dozvedel o určitej skutočnosti, je na odporcovi, aby preukázal, že táto lehota už uplynula, pokiaľ zákon osobitne neustanovuje iný postup (článok 343 ods. 2 portugalského občianskeho zákonníka).

V prípade, že sa na právo, ktorého sa navrhovateľ domáha, vzťahuje odkladacia (suspenzívna) podmienka (neistá udalosť v budúcnosti, ktorej nastaním účastníci podmieňujú účinnosť právnych úkonov – článok 270 portugalského občianskeho zákonníka) alebo počiatočný termín (okamih, od ktorého právo jestvuje – článok 278 portugalského občianskeho zákonníka), je na navrhovateľovi, aby dokázal, že takáto podmienka bola splnená alebo že uplynul počiatočný termín (článok 343 ods. 3 portugalského občianskeho zákonníka).

V prípade, že sa na právo, ktorého sa navrhovateľ domáha, vzťahuje rozvázovacia podmienka (neistá udalosť v budúcnosti, ktorej nastaním účastníci podmieňujú zánik účinkov právneho úkonu – článok 270 portugalského občianskeho zákonníka) alebo konečný termín (okamih, po ktorom právo zaniká – článok 278 portugalského občianskeho zákonníka), je na odporcovi, aby preukázal, že podmienka bola splnená alebo že uplynul konečný termín (článok 343 ods. 3 portugalského občianskeho zákonníka).

Vyššie uvedené pravidlá sa uplatňujú obrátene v prípade existencie právnej domnienky (dôsledok alebo záver, ktorý sa v práve vyvodzuje zo známej skutočnosti s cieľom konštatovať neznámu skutočnosť), výnimky alebo oslobodenia od dôkazného bremena alebo platnej dohody na tento účel, a vo všeobecnosti tam, kde to stanovuje zákon (článok 344 ods. 1 portugalského občianskeho zákonníka). Dôkazné bremeno sa obráti aj v prípade, ak namietajúci účastník konania zámerne znemožnil predloženie dôkazu účastníkovi konania, ktorý ho mal predložiť (článok 344 ods. 2 portugalského občianskeho zákonníka).

Dohoda o obrátení dôkazného bremena je neplatná:

ak ide o neodhateľné právo (právo, ktorého sa účastník konania nemôže vzdať len tým, že vyhlási, že sa ho chce vzdať), alebo v prípade, ak by neprimeraným spôsobom bránila jednej zo strán vo výkone určitého práva (článok 345 ods. 1 portugalského občianskeho zákonníka), podobne je neplatná aj dohoda, ktorá vylučuje akékoľvek právne dôkazné prostriedky alebo povoľuje iné prostriedky, než aké sú stanovené zákonom. Ak sú súdne rozhodnutia týkajúce sa dôkazu založené na dôvodoch verejného poriadku, takéto dohody sú neplatné za každých okolností (článok 345 ods. 2 portugalského občianskeho zákonníka).

V prípade, že účastník konania, ktorý znáša bremeno preukázania určitej skutočnosti, predloží dôkazy, môže namietajúci účastník konania predložiť protidôkazy s cieľom danú skutočnosť spochybníť. Ak existujú dostatočné pochybnosti, musí súd rozhodnúť v neprospech účastníka konania, ktorý mal povinnosť preukázať danú skutočnosť (článok 346 portugalského občianskeho zákonníka).

Úplné právne dôkazy možno napadnúť len dôkazmi, ktoré preukazujú, že skutočnosť, na ktorej sú dané úplné právne dôkazy založené, nie je pravdivá, pričom nie sú dotknuté iné obmedzenia osobitne stanovené zákonom (článok 347 portugalského občianskeho zákonníka).

Účastník konania odvolávajúci sa na obyčajové, miestne alebo cudzie právo je povinný preukázať jeho existenciu a obsah, súd by sa však mal z vlastného podnetu usilovať, aby sa o tomto práve náležite informoval (článok 348 ods. 1 portugalského občianskeho zákonníka). Súd by si mal z vlastného podnetu fakty overiť aj vtedy, ak musí rozhodnúť na základe obyčajového, miestneho alebo cudzieho práva bez toho, aby sa niektorý z účastníkov konania na takéto právo odvolal, alebo ak namietajúci účastník konania uznal jeho existenciu a obsah, alebo ak nevzniesol žiadnu námietku (článok 348 ods. 2 portugalského občianskeho zákonníka). Ak súd nie je schopný určiť obsah práva, podľa ktorého má rozhodnúť, použije pravidlá všeobecného práva (článok 348 ods. 3 portugalského občianskeho zákonníka).

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Áno, existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena.

Podľa článku 412 ods. 1 portugalského občianskeho súdneho poriadku sa dôkaz nevyžaduje v prípade: skutočností, ktoré sú všeobecne známe,

skutočností, ktorých si je súd vedomý na základe výkonu svojich funkcií. Ak súd vyzve na preukázanie takýchto skutočností, je potrebné priložiť k veci listinný dôkaz o týchto skutočnostiach.

Portugalské právo umožňuje formulovať domnienku zo záverov vyvedených zákonom alebo sudcom zo známych skutočností, a tak konštatovať neznámu skutočnosť (článok 349 portugalského občianskeho zákonníka).

Účastník konania, v prospech ktorého existuje právna domnienka, nemusí takto predpokladanú skutočnosť dokazovať (článok 350 ods. 1 portugalského občianskeho zákonníka).

Právne domnienky možno vyvrátiť, čiže možno predložiť protidôkaz, s výnimkou prípadov, keď to zákon neumožňuje, t. j. v prípadoch, keď protidôkaz predložiť nemožno (článok 350 ods. 2 portugalského občianskeho zákonníka).

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Hodnota každého dôkazného prostriedku sa líši v závislosti od jeho povahy.

Verejné listiny majú plnú dôkaznú hodnotu, pokiaľ ide o určité skutočnosti, a možno ich vyvrátiť len dôkazom o opaku (články 369 až 372 portugalského občianskeho zákonníka).

Súkromné dokumenty majú plnú dôkaznú hodnotu, ak dané rukopisy a podpisy alebo len podpisy sú uznané alebo nie sú napadnuté, a pokiaľ sa nespochybňujú ako falošné (články 373 až 379 portugalského občianskeho zákonníka).

Existujú osobitné ustanovenia týkajúce sa dôkaznej hodnoty záznamov, listín, poznámok, osvedčení, výpisov z osvedčení, overených kópií a fotokópií (články 380 až 387 portugalského občianskeho zákonníka).

Súd voľne hodnotí dôkazy predložené znalcom, dôkazy zo súdnej ohliadky a svedeckých výpovedí (články 389, 391 a 396 portugalského občianskeho zákonníka).

Právne domnienky sa povoľujú iba v rovnakých prípadoch a za rovnakých podmienok ako pri svedeckej výpovedi (článok 351 portugalského občianskeho zákonníka).

Voľné hodnotenie dôkazov príslušným súdom sa nevzťahuje na skutočnosti, na preukázanie ktorých zákon vyžaduje osobitné formálne postupy, ani na skutočnosti, ktoré možno preukázať iba listinami alebo ktoré sú úplne preukázané buď listinami, dohodou, alebo priznaním účastníkov konania (článok 607 ods. 5 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Súd musí vziať do úvahy všetky predložené dôkazy, či už pochádzajú alebo nepochádzajú od účastníka konania, ktorý ich mal predložiť, a to bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia, podľa ktorých sú konštatovania o skutočnosti bezpredmetné, ak ich nepredloží určitý zainteresovaný účastník konania (článok 413 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Akékoľvek pochybnosti o existencii skutočnosti alebo dôkazom bremene sa vyriešia v neprospech osoby, ktorá by z dokázania danej skutočnosti mala prospech (článok 414 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Portugalské zákony ustanovujú „vyšetrovaciu zásadu“, konkrétne povinnosť sudcu z vlastného podnetu vykonať alebo zabezpečiť všetky kroky potrebné na zistenie pravdy a spravodlivé urovanie sporu v súvislosti so skutočnosťami, ktoré je zo zákona oprávnený preskúmať (článok 411 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Sudca môže v ktorejkoľvek fáze konania požiadať účastníkov konania, aby sa dostavili osobne a predložili dôkazy o skutočnostiach, ktoré sú z hľadiska daného rozhodnutia relevantné (článok 452 ods. 1 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Je zodpovednosťou súdu, aby si z vlastného podnetu alebo na návrh ktoréhokoľvek z účastníkov konania vyžiadal informácie, technické poradenstvo, plány, fotografie, kresby, objekty alebo iné listinné dôkazné prostriedky potrebné na účely objasnenia pravdy. Takéto žiadosti môže súd adresovať úradným orgánom, účastníkom konania alebo tretím stranám (článok 436 ods. 1 a 2 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Súd môže, kedykoľvek keď to považuje za vhodné, z vlastného podnetu alebo na návrh ktoréhokoľvek z účastníkov vykonať výsluch osôb alebo ohliadku vecí. Takéto dokazovanie musí prebiehať tak, aby boli zachované súkromie, rodinný život a ľudská dôstojnosť. Dokazovanie by malo byť zamerané na objasnenie všetkých skutočností, ktoré sú z hľadiska rozhodnutia relevantné. Súd môže vykonať ohliadku na mieste alebo môže nariadiť rekonštrukciu udalostí, ak sa domnieva, že je to nevyhnutné (článok 490 ods. 1 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Ak v priebehu súdneho konania existujú dôvody domnievať sa, že osoba, ktorá nebola predvolaná ako svedok, má vedomosti o skutočnostiach, ktoré sú dôležité pre prijatie správneho rozhodnutia vo veci, sudca by mal nariadiť predvolanie takejto osoby na účely výpovede (článok 526 ods. 1 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Sudca môže takisto z vlastného podnetu nariadiť vypracovanie znaleckého posudku (článok 477 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Povinnosť všetkých zúčastnených osôb spolupracovať na odhalení pravdy je zakotvená v článku 417 portugalského občianskeho súdneho poriadku.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Účastníci konania spravidla navrhujú dôkazy v rámci podaní, najmä v rámci zdôvodnenia žalobného nároku a zdôvodnenia obhajoby (napr. články 552 a 572 portugalského občianskeho zákonníka).

Návrh na vykonanie dôkazov sa môže zmeniť počas predsúdneho pojednávania a zoznam svedkov sa môže zmeniť do 20 dní pred začatím pojednávania (článok 598 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

V rámci predsúdneho pojednávania, prípadne vznesenia obvinenia súd stanovuje, ktoré dôkazné prostriedky sú prípustné a môžu sa uviesť (článok 591 a 593 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Vo všeobecnosti platí, že dokazovanie sa vykonáva počas záverečného pojednávania. Súd však môže výnimočne povoliť vykonanie dôkazov skôr (článok 419 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

S výnimkou prípadov, keď sudca zmení poradie právnych úkonov, sa dôkazy predkladajú podľa článku 604 ods. 3 portugalského občianskeho súdneho poriadku v tomto poradí:

- vyhlásenia účastníkov konania,
- obrazové alebo zvukové záznamy,
- ústne výpovede znalcov,
- výsluch svedkov.

Ak sa po skončení pojednávania sudca domnieva, že nemá dostatok informácií, môže pojednávanie opätovne otvoriť, aby vypočul osoby, ktoré chce vypočuť, alebo nariadiť predloženie ďalších dôkazných prostriedkov (článok 607 ods. 1 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Návrh na vykonanie dôkazov môže byť zamietnutý, ak sa podá po uplynutí lehoty, ktorá je na tento účel stanovená zákonom, alebo ak je daný dôkaz neprípustný.

Ďalej uvádzame niekoľko prípadov, keď môže byť návrh na vykonanie dôkazu úplne alebo čiastočne zamietnutý:

ak je zákonom stanovený počet svedkov prekročený, prebytoční svedkovia nebudú pripustení k výpovedi, čím však nie je dotknutá možnosť sudcu za výnimočných okolností povoliť vypočutie vyššieho počtu svedkov, ako stanovuje zákonný limit (článok 511 portugalského občianskeho súdneho poriadku),

ak je účastník konania uvedený ako svedok (článok 496 portugalského občianskeho súdneho poriadku),

ak počas predbežného výsluchu svedka sudca zistí, že svedok nie je spôsobilý vypovedať (článok 513 portugalského občianskeho súdneho poriadku),

ak má účastník konania vypovedať v súvislosti so skutočnosťami, o ktorých vypovedať nedokáže (článok 454 portugalského občianskeho súdneho poriadku),

všeobecne vtedy, keď sa sudca na základe vlastnej úvahy domnieva, že dôkaz je bezpredmetný alebo spôsobuje zdržanie (článok 6 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Podľa článku 417 ods. 2 portugalského občianskeho súdneho poriadku osoba predvolaná vypovedať môže odmietnuť spoluprácu so súdom, pokiaľ predloženie dôkazného prostriedku povedie k narušeniu jej fyzickej alebo morálnej integrity, zásahu do jej súkromného alebo rodinného života, domova, písomného alebo telekomunikačného styku, alebo k porušeniu štátneho tajomstva, služobného tajomstva alebo povinnosti zachovávať mlčanlivosť v prípade štátnych zamestnancov. Pokiaľ sa toto odmietnutie zakladá na povinnosti zachovávať mlčanlivosť, súd môže preveriť, či je toto odmietnutie opodstatnené, a danú osobu tejto povinnosti zbavíť.

Preto pokiaľ sa od portugalského súdu vyžaduje predloženie dôkazu, ktoré by mohlo viesť k porušeniu povinnosti zachovávať mlčanlivosť, musí súd v členskom štáte pôvodu v tlačive návrhu uviesť, že si praje, aby súd v Portugalsku prevzal iniciatívu a danú osobu zbavil povinnosti zachovávať mlčanlivosť.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Existujú tieto druhy dôkazov:

právne domnienky (článok 349 portugalského občianskeho zákonníka);

priznania získané v rámci výpovedí účastníkov konania (článok 352 portugalského občianskeho zákonníka);

vyhlásenia účastníkov konania, ktoré sa nezhodujú so získanými priznaniami (článok 466 portugalského občianskeho súdneho poriadku);

listiny (článok 362 portugalského občianskeho zákonníka a článok 423 ods. 1 portugalského občianskeho súdneho poriadku). Listinné dôkazy zahŕňajú stanoviská právnych zástupcov a poradcov alebo znalcov, ktoré nie sú súčasťou znaleckých posudkov vykonaných podľa nariadenia súdu (článok 426 portugalského občianskeho súdneho poriadku);

znalecké posudky (článok 388 portugalského občianskeho zákonníka a článok 467 ods. 1 portugalského občianskeho súdneho poriadku);

súdna ohliadka (článok 390 portugalského občianskeho zákonníka a článok 490 ods. 1 portugalského občianskeho súdneho poriadku). Dôkazy získané v rámci súdnych ohliadok zahŕňajú nekvalifikované súdne posúdenie (článok 494 portugalského občianskeho súdneho poriadku);

svedecká výpoveď (článok 392 portugalského občianskeho zákonníka a článok 495 ods. 1 portugalského občianskeho súdneho poriadku);

predloženie predmetov (článok 416 ods. 1 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Portugalské občianske procesné právo sa zakladá na ústnych konaniach a bezprostrednosti. Preto spravidla počas vypovedania a pojednávania platí, že: predsedajúci sudca vypočúva svedkov a účastníkov konania osobne (článok 452, 456, 457, 466, 500, 501, 503, 506, 518, a 520 portugalského občianskeho súdneho poriadku). Pokiaľ majú svedkovia a účastníci konania pobyt mimo miesta, kde sídli súd, vypovedajú prostredníctvom videokonferencie. V osobitných situáciách (napr. choroba alebo vážne prekážky brániace účasti na súdnom pojednávaní) môžu svedkovia a účastníci konania vypovedať telefonicky, prostredníctvom nejakého iného komunikačného prostriedku určeného súdom, v písomnej forme alebo ich môže súd vypočuť v mieste pobytu. Niektorým svedkom sa môže výnimočne udeliť výsada poskytnúť písomnú výpoveď,

súd môže vyzvať znalcov, aby na pojednávaní poskytli ústnu výpoveď. Znalci pôsobiaci v úradných zariadeniach môžu takisto vypovedať prostredníctvom videokonferencie zo svojho pracoviska (článok 486 portugalského občianskeho súdneho poriadku),

súd môže vykonať ohliadku na mieste alebo môže nariadiť rekonštrukciu udalostí, pri ktorej, ak sa to uzná za vhodné, sudcu sprevádza špecialista (článok 490 a 492 portugalského občianskeho súdneho poriadku),

právni zástupcovia prednášajú svoju záverečnú reč ústne pred sudcom.

Naopak znalecké posudky, listiny, stanoviská a písomné dôkazy všeobecne, fotografie, obrazové a zvukové záznamy a hnutelné predmety sa vopred zaradia do spisu, aby bolo možné ich posúdiť a preskúmať počas pojednávania (článok 416 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Hnutelné alebo nehnuteľné predmety, ktoré nemožno zaradiť do konania, môže súd prehliadnuť v priebehu záverečného pojednávania alebo môže nariadiť vykonanie znaleckého posudku alebo nekvalifikovaného súdneho posúdenia (článok 416 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Sudca môže v súrnych a opodstatnených situáciách nariadiť skoré predloženie ktoréhokoľvek dôkazného prostriedku (článok 419 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Pokiaľ majú vypovedajúce osoby miesto pobytu v zahraničí, možno ich vypočuť ešte pred začatím pojednávania prostredníctvom dožiadania alebo, ak ide o portugalských štátnych príslušníkov, prostredníctvom dožiadania zaslaného portugalskému konzulátu [článok 500 písm. b) portugalského občianskeho súdneho poriadku]. Pokiaľ vykonávanie dôkazu prebieha v zahraničí prostredníctvom videokonferencie, deje sa tak zvyčajne počas pojednávania.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Áno, dôkazná sila každého dôkazného prostriedku sa môže líšiť v závislosti od jeho povahy (pozri odpoveď na otázku č. 1.3).

Ďalej uvádzame niekoľko prípadov, keď môže mať určitý dôkazný prostriedok väčšiu silu ako iný.

Svedeckú výpoveď nie je možné prijať, ak podľa zákona alebo na základe určenia účastníkov konania musí mať obchodné vyhlásenie písomnú formu alebo musí byť doložené v písomnej forme (článok 393 ods. 1 portugalského občianskeho zákonníka).

Svedeckú výpoveď takisto nie je možné prijať, ak bola udalosť úplne preukázaná listinnými dôkazmi alebo inými prostriedkami s plnou dôkaznou hodnotou (článok 393 ods. 2 portugalského občianskeho zákonníka).

Svedecká výpoveď je neprípustná, ak sa zakladá na dohodách, ktoré sú v rozpore s obsahom autentických alebo súkromných dokumentov s plnou dôkaznou hodnotou, alebo ak takéto dokumenty dopĺňajú, a to bez ohľadu na to, či sa tieto dohody uzavreli ešte pred vznikom takéhoto dokumentu, v rovnakom čase alebo neskôr (článok 394 ods. 1 portugalského občianskeho zákonníka).

Písomné súdne priznanie má plný dôkazný účinok voči účastníkovi, ktorý priznanie poskytol (článok 358 ods. 1 portugalského občianskeho zákonníka).

Mimosúdne priznanie vo forme autentického alebo súkromného dokumentu sa považuje za preukázané v súlade s podmienkami, ktoré sa na tieto dokumenty vzťahujú, a ak bolo poskytnuté protistrane alebo jej zástupcovi, má plný dôkazný účinok (článok 358 ods. 2 portugalského občianskeho zákonníka).

Mimosúdne priznanie, ktoré nemá listinnú podobu, nemôže byť preukázané svedkami v prípadoch, keď sa neprípúšťa svedecká výpoveď; ak sa takáto výpoveď prípúšťa, súd voľne zväzí jej dôkaznú hodnotu (článok 358 ods. 3 portugalského občianskeho zákonníka).

Nepísané súdne priznania a mimosúdne priznania tretej strane alebo priznanie zahrnuté v záвете súd posúdi voľne (článok 358 ods. 4 portugalského občianskeho zákonníka).

Priznanie nie je dôkazom voči účastníkovi konania, ktorý priznanie poskytol (článok 354 portugalského občianskeho zákonníka), ak je podľa zákona nedostatočné alebo ak sa opiera o skutočnosti, ktorých uznanie alebo preskúmanie je zákonom zakázané, ak sa opiera o skutočnosti týkajúce sa neodňateľných práv, ak je priznaná skutočnosť nemožná alebo zjavne neexistujúca.

Svedecká výpoveď o fiktívnej dohode alebo transakcii je neprípustná, ak sa na ňu odvolávajú páchatelia tohto podvodu (článok 394 portugalského občianskeho zákonníka).

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Áno, konkrétne v týchto prípadoch:

ak sa v zákone ako forma obchodného vyhlásenia požaduje dokument s formálnymi náležitosťami určitej úrovne, takýto dokument nemožno nahradiť iným dôkazným prostriedkom alebo iným dokumentom, pokiaľ nemá tento dôkazný prostriedok alebo iný dokument väčšiu dôkaznú silu (článok 364 ods. 1 portugalského občianskeho zákonníka),

ak zákon požaduje určitú formálnu náležitosť existencie alebo preukázania právnej skutočnosti, nemožno sa od nej odchyliť (článok 220 portugalského občianskeho zákonníka).

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Všetky osoby, či už sú vo veci účastníkmi konania, alebo nie, sú povinné spolupracovať pri zisťovaní pravdy. Musia odpovedať na otázky, podrobiť sa potrebným vyšetrovaniam, predložiť všetko, čo sa od nich vyžaduje, a vykonávať určené úkony (článok 417 ods. 1 portugalského občianskeho zákonníka).

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Tieto osoby môžu odmietnuť vypovedať s výnimkou konaní, ktoré sú zamerané na overenie narodenia alebo úmrtia dieťaťa (článok 497 ods. 1 portugalského občianskeho súdneho poriadku):

príbuzní vo vzostupnej línii vo veciach týkajúcich sa potomkov a adoptívni rodičia vo veciach týkajúcich sa adoptovaných detí a naopak,

svokor/test alebo svokra/testiná vo veci týkajúcej sa ich zaťa alebo nevesty a naopak,

manžel/manželka alebo bývalý manžel/bývalá manželka vo veciach, keď jeden z účastníkov konania je druhým manželom alebo bývalým manželom,

každý, kto žije alebo žil s ktoroukoľvek stranou sporu ako druh alebo družka za podmienok, ktoré sú podobné podmienkam manželov.

Je zodpovednosťou sudcu, aby vyššie uvedené osoby informoval, že môžu odmietnuť vypovedať (článok 497 ods. 2 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Svedkovia viazaní služobným tajomstvom, tajomstvom vzťahujúcim sa na zamestnancov verejnej správy a štátnym tajomstvom môžu legitímne odmietnuť vypovedať v súvislosti so skutočnosťami, na ktoré sa povinnosť mlčanlivosti vzťahuje (článok 497 ods. 3 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Odmietnutie prísahy pred súdom sa posudzuje rovnako ako odmietnutie vypovedať, pričom v oboch prípadoch môže súd svedkovi uložiť pokutu (článok 417 ods. 2, články 459 a 513 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Ak sa svedok neodôvodnene nedostaví, môže mu súd uložiť pokutu alebo nariadiť, aby bol pred súd predvedený (článok 508 ods. 4 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Poskytnutie krivej výpovede je trestným činom (článok 360 portugalského trestného zákona).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Osoby, ktoré nie sú duševne spôsobilé, aby vypovedali o skutočnostiach, ktoré majú byť preukázané, nemôžu byť predvolané ako svedkovia (článok 495 portugalského občianskeho súdneho poriadku). Je na sudcovi, aby posúdil spôsobilosť osôb, ktoré sú predvolané, aby vypovedali ako svedkovia.

Osoby, ktoré vo veci môžu vypovedať ako účastníci konania, nemôžu vypovedať ako svedkovia (článok 496 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Osoby spôsobilé na právne úkony, dospelé osoby vyžadujúce pomoc, opatrovníci detí, právnické osoby a obchodné spoločnosti môžu vypovedať ako účastníci konania podľa článku 453 portugalského občianskeho súdneho poriadku.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Svedkovia na záverečnom pojednávaní vypovedajú osobne alebo prostredníctvom videokonferencie (článok 500 portugalského občianskeho súdneho poriadku) s výnimkou týchto prípadov:

ak sa dokazovanie vykonáva v skoršej fáze (k tomu môže dôjsť v prípade, ak existujú dôvodné obavy, že by mohlo byť veľmi ťažké alebo nemožné získať výpoveď určitej osoby),

ak sa dokazovanie vykonáva prostredníctvom dožiadania zaslaného portugalskému konzulátu,

ak sa dokazovanie vykonáva v mieste pobytu osoby alebo v sídle útvaru (výsada udelená prezidentovi republiky a zahraničným diplomatickým zástupcom za podmienok reciprocity),

ak je nemožné, aby sa dostavili na súd,

ak sa uplatní právo vypovedať písomne.

Svedok musí vypovedať presne, pričom uvedie dôvody a okolnosti, na ktorých sa zakladá jeho znalosť skutočností; ak je to možné, dôvod danej znalosti sa podrobne vysvetlí a náležite doloží (článok 516 ods. 1 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Otázky kladie právny zástupca účastníka konania, ktorý navrhol svedka predvolať. Právny zástupca druhého účastníka konania môže v súvislosti so skutočnosťami, ktorých sa výpoveď týka, kásť svedkovi otázky s cieľom doplniť alebo spresniť jeho výpoveď (článok 516 ods. 2 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Sudca musí právnym zástupcom zabrániť, aby boli k svedkom nezdvorilí a kladli otázky alebo vyjadrovali úvahy, ktoré sú irelevantné, sugestívne, zavádzajúce alebo zlomyseľné (článok 516 ods. 3 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Kladenie otázok a krížový výsluch vykonávajú zástupcovia účastníkov konania, pričom tým nie je dotknuté právo sudcu požadovať akékoľvek informácie alebo kásť otázky, ktoré považuje za vhodné na zistenie pravdy (článok 516 ods. 4 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Sudca kladie otázky sám, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie pokoja svedka alebo na ukončenie nevhodného krížového výsluchu (článok 516 ods. 5 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

Pred tým, ako svedok odpovie na otázky, ktoré mu boli položené, môže nahliadnuť do spisu, požadovať, aby mu boli ukázané niektoré dokumenty, ktoré tvoria súčasť spisu, alebo predložiť dokumenty, ktoré potvrdzujú jeho výpoveď; súd prijme a zaradí do spisu len dokumenty, ktoré príslušný účastník konania nemohol predložiť skôr (článok 516 ods. 6 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Áno, a to najmä v situáciách podľa ustanovení týchto článkov portugalského občianskeho súdneho poriadku:

421 – obmedzenie hodnoty dôkazov mimo súdneho konania,

444, 446 a 451 – vznesenie námietky proti listinám, napadnutie pravosti listín a nepravosť súdnych aktov,

464 – vyhlásenie priznania za neplatné,

490 – porušenie práva na súkromie a rodinný život a ľudskú dôstojnosť,

514 – napadnutie svedeckej výpovede z rovnakých dôvodov, z akých musí sudca výpoveď namietat.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Áno, prostredníctvom výpovede účastníka konania sa získava priznanie, ktorým účastník konania uznáva skutočnosť, ktorá je v jeho neprospech a v prospech protistrany (článok 352 portugalského občianskeho zákonníka a článok 452 portugalského občianskeho súdneho poriadku).

To sa vzťahuje aj na vyhlásenia, o ktoré účastníci konania požiadajú jedného z účastníkov pred začatím vypočutia na prvom stupni v súvislosti so skutočnosťami, na ktorých sa osobne podieľali alebo o ktorých majú priamu vedomosť (článok 466 ods. 1 portugalského občianskeho súdneho poriadku). Súd voľne posúdi vyhlásenia účastníkov konania, okrem prípadov, keď zahŕňajú priznanie (článok 466 ods. 3 portugalského občianskeho súdneho poriadku). V tejto súvislosti si prečítajte aj odpoveď na otázku 2.6.

Súvisiace odkazy

[Portugalský občiansky zákonník](#)

[Portugalský občiansky súdny poriadok](#)

Posledná aktualizácia: 23/11/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.